

Forslag til Finanslov for 2024.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

(1.behandling)

Demokraatit er overordnet set tilfredse med, at Finanslovsforslaget udviser et lille overskud. Det er vigtigt, at vi konstant har overskud på de årlige finanslove, da det er den eneste vej, hvorpå vi kan arbejde os henimod at være et økonomisk selv bærende land.

Desværre viser finanslovsforslaget også, at vores økonomi fortsat er meget afhængig af udefrakommende tilskud. Her tænker jeg især på bloktilskuddet fra staten. Her virker det desværre ikke som om, at Naalakkersuisut har visioner om at få nedbragt dette. Jeg er klar over, at både Naalakkersuisut samt partierne bag Naalakkersuisut vil hævde det modsatte – jeg konstaterer blot, at der ikke umiddelbart er konkrete tiltag eller konkrete indsatser, der viser, at man har en vision om at gøre sig mere uafhængig af statens bloktilskud.

Jeg savner en konkret plan for, hvordan og hvor hurtigt, vi kan nedbringe de stadigt stigende udgifter til den offentlige administration. Jeg savner en konkret plan for, hvordan vi kan nedbringe borgernes gæld til det offentlige og forebygge yderligere gældsættelse. Jeg savner en plan for, hvordan man vil sikre mere beskæftigelse i den private sektor. Jeg savner en plan for, hvordan man konkret vil gøre samfundskagen større ved eksempelvis at satse på turisme eller på råstofindustri. Det er som om, at det aldrig rigtig bliver til andet end flotte ord.

Derudover er der en række områder i samfundet, hvor vi i alt for lang tid ikke har gjort tilstrækkeligt. Det forsøger man at rette en smule op på, men det er desværre som om, at man foretrækker lappeløsninger af frygt for at træffe langvarige og forandringsprægede beslutninger. Man siger, at man gerne vil have reformer, men når det kommer til stykket, så har man hverken visioner eller vilje, hvorefter det alligevel ender med den ene lappeløsning efter den anden.

Tillad mig at komme med konkrete eksempler herpå:

For det første har vi i lang tid hørt på, at Naalakkersuisut på denne samling ville fremsætte et længe ventet forslag til en ny fiskerilov. Dette løfte er allerede blevet brudt. Nu kommer der tidligst et forslag til foråret, og det vil jeg helt ærligt se før jeg tror på det.

For det andet har Sundhedskommissionen her i foråret fremlagt en grundig betænkning. Dette burde jo betyde, at man fra Naalakkersuisuts side allerede nu var klar med en række forslag og tiltag, så Sundhedsvæsenet kunne få et tiltrængt løft. Det er dog ikke tilfældet. Tværtimod. I stedet har Naalakkersuisut brugt tiden på at arrangere et seminar for os i Inatsisartut, hvor Naalakkersuisut mødte

komplet uforberedt op. Der var ingen visioner. Ingen idéer. Og ingen anelse om, hvad man ville. Det er ikke godt nok.

For det tredje vil Naalakkersuisut gerne lave et forlig på boligområdet. Her vil jeg faktisk gerne rose Naalakkersuisoq for at være velforberedt, når han indkalder til forhandlinger. Men også her er det som om, at der er en frygt for at mene noget, en frygt for at have visioner og en mangel på idéer til, hvad der skal ske. Groft sagt, så har vi jo ikke hørt andet end at Naalakkersuisoq mener, at det er Danmark der skal betale regningen for det store renoveringsefterslæb samt at man vil fremlægge forslag om medbyggerhuse også kaldet 95/5 ordningen. Det er jo ikke en reform. Det er ikke engang tæt på at være en reform. Det er jo bare helt almindelige forslag. Det er ærlig talt ikke godt nok. Det er ærlig talt visionsløst.

For det fjerde hører vi,, at der er en uddannelsesreform i regi af en ny uddannelsesstrategi på vej. Vi fra Demokraatit er i den forbindelse blevet inviteret til lige præcis NUL møder og NUL forhandlinger. Jeg ved ikke hvorfor, men det virker jo ikke rigtigt som om, at Naalakkersuisut har nogen visioner på området. I hvert fald ikke nogen som de har lyst til at dele med os i oppositionen. Men lad mig da benytte lejligheden til at spørge, hvor langt man er nået i denne proces?

For det femte virker det som om, at forhandlingerne om en skattereform er ved at gå ind i den afsluttende fase. Desværre virker det som om, at der ikke vil blive tale om en reform, men derimod om en helt almindelig omlægning. Det er lidt en skam. Og der er ikke noget der tyder på, at den såkaldte reform vil gøre det billigere at leve og bo i vores land.

Igen; det lyder flot, at man vil lave reformer på alle disse vigtige områder, men når det kommer til stykket, så mangler Naalakkersuisut både visioner og mod. Og de såkaldte reformer ender ud med ikke at være rigtige reformer, hvis der da overhovedet sker noget.

De manglende reformer betyder desværre, at der i høj grad mangler penge til at gennemføre initiativer, der for alvor kan forbedre befolkningens velfærd og velstand.

Der er dog helt bestemt tiltag i finanslovsforslaget, som vi er tilfredse med i Demokraatit. Vi er glade for, at den gensidige forsørgerpligt for pensionister langt om længe bliver fjernet. Vi er glade for, at der bliver afsat penge til at realisere Anna Wangenheims gode forslag om fertilitetsbehandling. Og vi er glade for, at der afsættes penge til at opstarte en bacheloruddannelse i arktisk biologi.

Men der er meget mere som vi burde prioritere.

For det første mangler vi varme hænder i sundhedsvæsenet. Det er både et akut og et langsigtet problem. Derfor er det ikke nok, at der er kun er afsat 2 millioner kroner om året til en rekrutteringsindsats. Der bør også afsættes penge til en fastholdelsesindsats. Vi ser desværre, at grønlandske sygeplejersker arbejder i andre brancher eller flytter fra landet. Vi er nødt til at blive bedre til at fastholde denne værdifulde arbejdskraft.

For det andet skal vi skabe nogle rammer, der kan være med til at forebygge, at folk kommer i kontakt med sundhedsvæsenet. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for, at folk holder op med at ryge. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at nedbringe indtaget af alkohol. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at folk spiser mere grønlandsk mad såsom fisk, skaldyr og rensdyr. Vi skal alle spise mere grønt, men mindre fedt og mindre sukker. Og så skal vi sikre, at folk bliver inspireret til at dyrke mere motion. Her er min partifælle Nivi Olsens forslag om at anlægge løbebaner og atletikfaciliteter eksempelvis en god og støtteværdig idé.

For det tredje er vi nødt til at kigge på, hvordan vi kan styrke fagligheden og trivslen i folkeskolerne. Her ser Demokraatit gerne, at der bliver afsat penge til at skabe bedre rammer for elever og lærere i form af renovering eller vedligehold af bygninger og inventar samt nye og opdaterede undervisningsmaterialer, så undervisningen kan blive mere inspirerende. Derudover er der nødt til at komme mere fokus på børnenes trivsel. Børn der af den ene eller den anden årsag har det svært er ikke i samme grad motiveret til at lære.

For det fjerde er det helt nødvendigt, at vi får skabt et bedre miljø for iværksættere – for folk med gode idéer. Det er som om, at den store administration har besluttet, at det skal være så vanskeligt som muligt at opstarte og drive sin egen virksomhed. Det kan ganske enkelt ikke være rigtigt, at den offentlige sektor aktivt modarbejder vækst i den private sektor gennem rigide regler og overdrevne fortolkninger af gældende lovgivning. Vi må og skal gøre det mere attraktivt at opstarte og drive virksomhed.

Med disse ord vil jeg slutte for nu. I Demokraatit ser vi frem til at være en del af forhandlingerne og vi håber, at det kan lykkes at skabe et bredt flertal bag den kommende finanslov.

Finanslovsforslaget henvises til videre behandling i Finans- og Skatteudvalget.